

JUUBELID

OLEV VUTT – 70

Olev Vutt on sündinud 6. juunil 1930. a. Alatskivil vallakirjutaja perekonnas. Alghariduse omandas ta Alatskivi algkoolis, mille lõpetas 1944. a.

1946. a. siirdus ta edasiõppimiseks Tartusse, kus lõpetas 1951. a. Tartu I Töölisnoorte Kesk-kooli, töötades

vahepeal aasta Kuivendussüsteemide Eksploatatsiooni Tartu Territoriaalvalitsuses. Samal aastal astus ta EPA põllumajanduse mehhaniseerimise teaduskonda, mille lõpetas 1956. a. insener-mehaaniku diplomiga.

Pärast EPA lõpetamist suunati O. Vutt Vasalemma MTJ-i töökojajuhatajaks. Aastatel 1958–1960 toimunud masina-traktorijaamade ja masina- maaparandusjaamade reorganiseerimise perioodil töötas ta algul Keila MMJ-s töödejuhatajana ja seejärel Keila RTJ-s osakonnajuhatajana, samal aastal määrati ta ettevõtte direktoriks. Sellel ametikohal töötas ta ühe aasta ja 1962. a. asus nooremteadurina tööle Eesti Loomakasvatuse ja Veterinaaria Teadusliku Uurimise Instituudi mehhaniseerimise osakonda. Aastatel 1963–1965 õppis Olev Vutt instituudi juures aspirantuuris, millele järgnes 1967. a. väitekirja “Mikroelementide jõusöödaga segunemise protsessi uurimine” edukas kaitsmine ning talle omistati tehnikakandidaadi teaduslik kraad.

Väitekirja kaitsmise järel edutati O. Vutt ELVI Erikonstrueerimisbüroo direktoriks ja veidi hiljem ka mehhaniseerimise osakonna juhatajaks. Erikonstrueerimisbüroo direktorina töötas ta kuni 1992. aastani, misjärel büroo reorganiseeriti akt-siaseltsiks. Mehhaniseerimise osakonna juhataja ametikohal oli ta 1994. aastani, kui ELVI ühendati põllumajandusülikooliga, pärast ühendamist töötas O. Vutt loomakasvatuse tehnoloogia osakonnas insenerina kuni pensionile jäämiseni 1997. a.

Selle 25-aastase perioodi kestel ehitati Märjal välja töökojad, garaažid ja insenerikorpus, erikonstrueerimisbüroost aga kujunes meie vabariigi loomakasvatuse mehhaniseerimise juhtiv keskus. Kõiges selles olid suured teened kauaaegsel direktoril Olev Vutil. Need teened leidsid ka väärilist hindamist. O. Vutile koos grupi töötajatega määrati 1972. a. Nõukogude Eesti preemia, 1974. a. anti talle teenelise inseneri nimetus ja

1978. a. vanemteaduri kutse. Olev Vutt on olnud väga viljakas kirjamees, tema avaldatud teadustööde nimekirjas on ligi 200 artiklit, ta on 7 raamatu ja brošüüri kaasautor. Peale innuka kirjutamise on tal veel üks suur kirg – ta on väga innukas lugeja. O. Vutt oskab alati soovitada mõnda head raamatut, mis tal on ammu läbi loetud.

Soovime lugupeetud juubilarile tugevat tervist, nooruslikku indu ja edu kõigis ettevõtmistes.

H. Kask

TOIVO SUUROJA – 60

20. septembril 1940 sündis Tudulinna vallas Metskülas Timuski suurtalus Arvo ja Leida Suuroja teise lapsena poeg Toivo. Arvo ja Leida talupidajad siiski ei olnud. Isa Arvo oli kõrgharidusega metsamees, kes töötas metsanduskonsulendina, ema aga oli

Tudulinna Algkoolis õpetaja.

Toivo kooliaeg möödus Rakveres, kus ta elas vanemate ehitatud majas Rakvere Vallimäe jalamil, õppis aga Rakvere I Keskkoolis.

Pärast keskkooli lõpetamist asus Toivo Suuroja 1958. aastal EPA veterinaariateaduskonda, mille lõpetas kiitusega 1963. aastal. T. Suuroja kursusekaaslastest on võrsunud kaks dotsenti (E. Lepp ja M. Jalakas), kaks teadurit (K. Eilart ja V. Parts) ja üks kandidaadikraadiga praktik (S. Kangur).

Teaduskonna lõpetamise järel töötas T. Suuroja ühe aasta Vinni Näidissovhoostehnikumis veterinaararstina, siis teenis kaks aastat aega Nõukogude armees, seejärel tuli aga Tartusse aspirantuuri. Aspirantuuris oli T. Suuroja juhendajaks prof. J. Tehver ja töökoht Laias tänavas, aspirandistipendiumi aga maksis ELVTUI. Aspirantuuriaja lõppedes ei olnud võimalik teaduskonnal T. Suurojale õppejõu kohta pakkuda, seetõttu tuli tal töötada aastatel 1970–1973 anatoomia ja histoloogia kateedri vaneminsenerina ja hooldada elektronmikroskoopi, aastatel 1974–1976 aga sise- ja nakkushaiguste kateedri vanemteadurina ja teha sel ajal sageli tööd, mida oleks võinud teha palju väiksemate teadmistega töötaja.

Insenerina töötamise aeg T. Suurojal siiski tühja ei läinud – sel ajal valmis tal kandidaadiväitekirja teemal “Emise ja lehma munajuha limaskestas epiteeli morfoloogilised ja tsütoloogilised uurin- gud”, mida ta edukalt kaitses 1973. aastal. Selle

töö käigus tegi kolleeg Suuroja esimesena kindlaks, et lehma ja emise munajuha pinnaepiteeli sekretoorsete rakkude sõmerad on erineva struktuuriga: lehmalt sisaldavad sõmerad niitjaid struktuure, emisel on aga peengranulaarsed.

Alates 1976. aastast töötab T. Suuroja veterinaariateaduskonnas õppejõuna: 1976–1990 vanemõpetajana, 1990–1995 dotsendina ning alates 1995. aastast EPMÜ morfoloogia, füsioloogia ja patoloogia instituudi professorina, sealjuures alates 1998. aastast instituudi juhatajana. Alates 1991. aastast on T. Suuroja töötanud poole koormusega dotsendina ka TÜ arstiteaduskonna histoloogia õppetoolis. Professor T. Suuroja on hea lektor – tema esinemine on selge ja loogiline, loeng rikkalikult illustreeritud.

Tänu Rootsi Põllumajandusteaduste Ülikooli anatoomia ja histoloogia osakonna juhatajale prof. Stig Drevelmole oli kolleeg Suurojal 1994. aastal mitme kuu vältel võimalik võõrustajate kulul seal stažeerida. Stažeerimise aeg kujunes väga viljakaks – Suuroja töötas Uppsalas läbi mitusada artiklit ning valmistas ka mitmed kvaliteetseid elektronogramme. Pärast Rootsist tulekut töötas T. Suuroja väga intensiivselt ja vormistas 1994. aasta sügiseks doktoritöö, mida kaitses edukalt EPMÜ veterinaarmeditsiini erialanõukogus sama aasta lõpus. T. Suuroja doktoritöö uurimisobjekt oli sama mis kandidaaditöös – emise ja lehma munajuha. Uurimismetoodika oli aga doktoritöös palju mitmekesisem: lisaks valgusmikroskoopiale ja transmissiivsele elektronmikroskoopiale on doktoritöös rohkelt kasutatud skaneerivat elektronmikroskoopiat, mis võimaldas munajuha sisepinna reljeefi uurida väga detailselt. Samuti on

T. Suuroja doktoritöös kasutatud nn. poolpakse lõike – nende puhul on küll suurendus umbes sama nagu valgusmikroskoobi tavalistes lõikudes, kuid parema fikseerimise (glutaaraldehüüd ja osmiumhape) ja sisestamise (EPON) tõttu on tsütoplasma struktuurid palju paremini nähtavad.

Harrastusi on Toivol õige mitmeid: fotograafia, tulirelvad, jaht, kalastamine, ajalugu. Kõigis neis harrastustes on oluline terav pilk ja kindel käsi.

Lühidalt ka juubilarid perekoost. Abikaasa Sirje, kes on lõpetanud kaks teaduskonda – veterinaariateaduskonna ja arstiteaduskonna –, töötab Tallinna Kesksaiglas hematopatoloogina, poeg Tiit töötab Tallinna Onkoloogiahaiglas kirurgina, tütar Tiina, kes on samuti lõpetanud arstiteaduskonna, on residentuuris ja noorem tütar Marit töötab loomaarstiteaduskonnas laborandina.

Seniseid juubilarid ja tegemisi on Eesti Vabariik hinnanud Valgeristi III klassi teenetemärgiga. Soovime edukat tööd ka järgnevateks aastateks. Lähiaastatel kujuneb prof. T. Suuroja töökoormus üsna suureks, sest lisaks histoloogia õppetooli sisustamise lõpuleviimisele seisab ees veel morfoloogia, füsioloogia ja patoloogia instituudi kahe õppetooli, nimelt anatoomia ja patoloogia õppetooli väljaehitamine uues loomakliinikus Tähtvere väljal. Soovime Toivo Suurojale vastu pidavust, õnne ja jõudu, eelkõige aga tugevat tervist.

H. Kübar